

آنام، رقم برنج زودرس با کیفیت پخت عالی و عملکرد مناسب

موسسه تحقیقات برنج کشور^۱

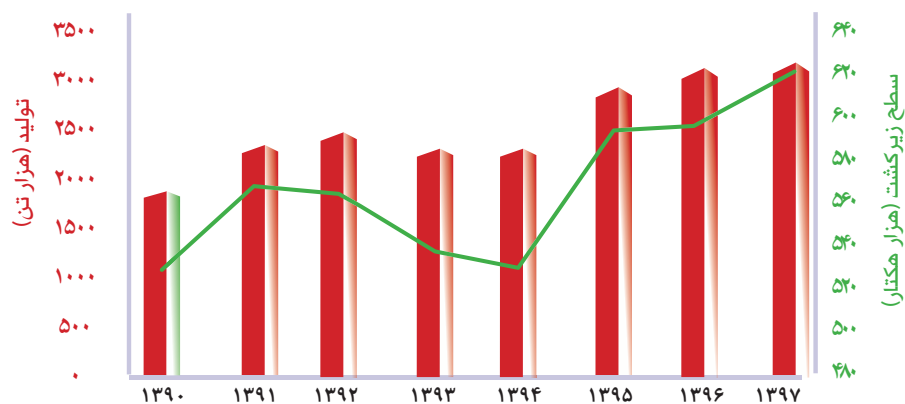
بیان مسئله

سطح زیر کشت و تولید شلتوک در جهان به ۱۶۳ میلیون هکتار و ۷۲۰ میلیون تن می‌رسد. متوسط عملکرد برنج نیز با برخورداری از متوسط نرخ رشد سالانه یک درصد به ۴۴۱۰ کیلوگرم در هکتار رسیده است. با توجه به محدودیت‌های موجود، سطح زیر کشت شلتوک در جهان تقریباً ثابت بوده ولیکن تولید آن با افزایش عملکرد در واحد سطح، افزایش یافته است. بالا بودن کیفیت پخت و بازارپسندی ارقام محلی کشور از دلائل مهم کشت این ارقام علیرغم تولید پایین، حساسیت به بیماری و عارضه خوابیدگی می‌باشد. ارقام اصلاح‌شده پرمحصول علیرغم عملکرد بالا و مقاومت نسبت به بیماری بلاست، به دلیل دیررس بودن (نیاز آبی بالا) و ضعف خصوصیات کیفی دانه (مخصوصاً کیفیت پخت) در رقابت با ارقام بومی توفیق چندانی نداشته‌اند و از این رو با استقبال کم در بازار مواجه و به قیمت نازل‌تری خریداری می‌شوند. بنابراین، دستیابی به ارقام اصلاح‌شده زودرس و مشابه ارقام محلی که دارای خصوصیات مناسب پخت باشند، در اولویت برنامه‌های تحقیقاتی قرار دارند.

معرفی دستاورد

رقم آنام حاصل تلاقی بین رقم اصلاح‌شده صالح به عنوان والد مادری و رقم محلی هاشمی به عنوان والد پدری می‌باشد. در ابتدا جمعیت اصلاحی حاصل از تلاقی هاشمی × صالح تشکیل و با استفاده از روش اصلاحی شجره‌ای، گزینش لاین‌های پاکوتاه و زودرس طی یک دوره پنج ساله انجام شد. از تلاقی مذکور، تعداد ۱۲ لاین امیدبخش جدید انتخاب و با ارزیابی آنها طی دو سال در ۳ مکان، لاین جدید با کد ۱۲-RI۱۸۳۰ با عملکرد و پایداری بالاتر نسبت به سایر لاین‌ها مورد گزینش نهایی واقع شد. لاین مذکور پس از ارزیابی در آزمون‌های به‌زرایی و آزمایش تحقیقی-ترویجی برای آشنایی کشاورزان و مقایسه آن با رقم هاشمی، تحت عنوان رقم آنام در سال ۱۳۹۸ به جامعه کشاورزی معرفی شد. رقم جدید با متوسط عملکرد دانه ۶/۰-۵/۵ تن در هکتار، وزن صدانه ۲/۵ گرم، تعداد دانه پر ۱۳۷ عدد، ارتفاع بوته ۱۰۰ سانتیمتر و میزان آمیلوز ۲۰ درصد، ضمن برتری نسبت به والدین خود جزء ارقام زودرس (۱۰۲ روز) و پاکوتاه محسوب شده و از نظر ظاهری، عطر و طعم و کیفیت پخت مشابه ارقام محلی ایرانی است.

۱ مهرزاد اله‌قلی‌پور، مریم حسینی‌چالشتی، مسعود کاوسی و لیلا خزائی

وضعیت زیر کشت و تولید شلتوک برنج در کشور

فرایند تجاری سازی

در سال ۱۳۹۸ رقم جدید آنام به طور رسمی معرفی و در فرآیند تولید بذر پیش پایه (الیت و سوپر الیت) قرار گرفت تا در سال های آینده نسبت به تولید بذر مادری و گواهی شده مرغوب اقدام شود. رقم آنام در استان گیلان در سطحی حدود ۵۰ هکتار به طور غیر رسمی کشت و مورد استقبال فراوان کشاورزان واقع شده است. درخواست بذر آنام از طرف کشاورزان استان های گیلان و مازندران بعد از معرفی آن از طریق رسانه ملی در حدی بود که تامین آن در کوتاه مدت با مشکل مواجه بود.

پتانسیل اقتصادی و اثر بخشی

بازتاب تات

سال دوم، شماره ۷، بهار ۱۳۹۹